

Suvestinė redakcija nuo 2007-04-29 iki 2009-10-22

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [71-3000](#), i. k. 102110MISAK00000284

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIAUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL BENDRŲJŲ GYVŪNŲ TAM TIKRŲ LIGŲ IR SPECIFINIŲ KIAULIŲ
VEZIKULINĖS LIGOS KONTROLĖS REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO**

2002 m. birželio 24 d. Nr. 284
Vilnius

Siekdamas įgyvendinti Europos Sąjungos Tarybos direktyvos 92/119/EEB reikalavimus ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymu (Žin., 1992, Nr. [2-15](#)):

1. T v i r t i n u pridedamus Bendruosius gyvūnų tam tikrų ligų ir specifinius kiaulių vezikulinės ligos kontrolės reikalavimus.
2. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrolę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo skyriui.
3. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Valstybinės veterinarijos tarnybos direktoriaus 1997 m. spalio 2 d. įsakymą Nr. 4-151 „Dėl Bendrųjų kontrolės priemonių įgyvendinimo ypač pavojingų gyvulių užkrečiamųjų ligų protrūkių atveju“.

DIREKTORIAUS PAVADUOTOJAS
L. E. DIREKTORIAUS PAREIGAS

DARIUS REMEIKA

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2002 m. birželio 24 d.
įsakymu Nr. 284

BENDRIEJI GYVŪNŲ TAM TIKRŲ LIGŲ IR SPECIFINIAI KIAULIŲ VEZIKULINĖS LIGOS KONTROLĖS REIKALAVIMAI

Bendrieji gyvūnų tam tikrų ligų ir specifiniai kiaulių vezikulinės ligos kontrolės reikalavimai (toliau – Reikalavimai) parengti remiantis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymu (Žin., 1992, Nr. [2-15](#)) ir įgyvendina Europos Sąjungos Tarybos direktyvą 92/119/EEB.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reikalavimų tikslas – nustatyti bendrąsias priemones, taikomas 49 punkte išvardytų gyvūnų užkrečiamųjų ligų protrūkio atveju, ir specifinės kiaulių vezikulinės ligos kontrolės priemones.

2. Vartojamos sąvokos:

Gyvūnas – naminis gyvulys ar laukinis gyvūnas, kuris laikomas ūkyje.

Inkubacijos periodas – laiko tarpas tarp ligos sukėlėjo patekimo į organizmą iki klinikinių ligos požymių atsiradimo.

Jautrus gyvūnas – naminis gyvulys, kuris gali būti tiesiogiai paveiktas ligos, ar laukinis gyvūnas, galintis dalyvauti ligos epidemiologijoje, kaip infekcijos sukėlėjo nešiotojas ar rezervuaras.

Savininkas ar laikytojas – asmuo, kuriam priklauso gyvūnas arba yra įgaliotas laikyti gyvūnus be piniginių atlygio ar už jį.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) – Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga.

Valstybinis veterinarijos gydytojas – VMVT paskirtas veterinarijos gydytojas.

Ūkis – bet kuri įmonė, kurioje laikomi ar veisiami gyvūnai.

Užkrato pernešėjas – bet kuris laukinis stuburinis ar bestuburis gyvūnas, kuris mechaniškai ar biologiškai gali pernešti ir platinti ligos sukėlėją.

Užsikrėtimo patvirtinimas – VMVT pranešimas apie 49 punkte išvardytų ligų nustatymą remiantis laboratoriniais tyrimais. Epidemijos atveju VMVT gali patvirtinti ligą remdamasi klinikiniais ir/ar epizootiniais duomenimis.

II. SPECIALIOSIOS NUOSTATOS

3. VMVT turi užtikrinti, kad:

3.1. ūkyje įtarus bet kokią ligą, nurodytą 49 punkte, apie tai būtų nedelsiant pranešta VMVT;

3.2. valstybinis veterinarijos gydytojas nedelsdamas pradėtų oficialų tyrimą ligai patvirtinti ar paneigti, taip pat užtikrintų, kad būtų paimti reikalingi mėginiai laboratoriniam tyrimui, kai gyvūnai ūkyje įtariami, kad užsikrėtę viena iš ligų, išvardytų 49 punkte. Įtariami, kad užsikrėtę, gyvūnai gali būti transportuojami į laboratorijas valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint, kuris turi imtis tinkamų priemonių, kad liga neišplistų.

4. Pranešus apie ligos įtarimą, VMVT turi pradėti oficialią ūkio stebėseną ir reikalauti, kad:

4.1. būtų surašytos visos jautrių gyvūnų rūšys ir užregistruotas jau nugaišusių, užkrėstų ar galimai užkrėstų šių kategorijų gyvūnų skaičius; surašymas atnaujinamas atsižvelgiant į gyvūnų gaišimą įtarimo laikotarpį; surašymo duomenys privalo būti atnaujinami ir pateikiami valstybiniam veterinarijos gydytojui pareikalavus ir gali būti patikrinami kiekvieno vizito metu;

4.2. visi jautrūs gyvūnai ūkyje būtų laikomi garduose ar uždaryti kitoje vietoje, kurioje jie izoliuojami atsižvelgiant į užkrato pernešėjų svarbą;

4.3. jautrūs gyvūnai nebūtų įvežami į ūkį ar išvežami iš jo;

4.4. būtų uždrausti visi judėjimai iš ūkio ar į jį:

4.4.1. asmenų, kitų gyvūnų, transporto priemonių,

4.4.2. mėsos ar gyvūnų skerdenų ar gyvūnų pašarų, įrangos, atliekų, mėšlo, šiukšlių ar bet ko kito, kas gali perduoti ligą;

4.5. priemonės, užkertančios kelius bet kokiai ligos išplitimo rizikai, būtų įrengtos prie įėjimų į pastatus ir išėjimų iš jų ar vietų, kuriose laikomi jautrūs gyvūnai, ir pačiame ūkyje pagal VMVT nustatytas sąlygas;

4.6. epizootinis tyrimas būtų atliekamas pagal 15 ir 16 punktų reikalavimus.

5. Iki to laiko, kol įgyvendinamos oficialios priemonės, numatytos 4 punkte, visų gyvūnų, kuriems yra įtariama liga, savininkas ar laikytojas turi imtis reikiamų priemonių pagal 4 punkto reikalavimus, išskyrus 4.6 punkto.

6. VMVT gal taikyti bet kokiais priemonėmis, nurodytas 4 punkte, kitiems ūkiams, jei jų padėtis, išsidėstymas ar sąlytis su ūkiu, kuriame įtariama liga, leidžia įtarti galimą užsikrėtimą.

7. Priemonės, numatytos 3 ir 4 punktuose, vykdomos, kol valstybinis veterinarijos gydytojas oficialiai praneša, kad ligos įtarimo nėra.

8. Oficialiai patvirtinus, kad ūkyje nustatyta viena iš 49 punkte išvardytų ligų, VMVT turi užtikrinti, kad be priemonių, numatytų 4 punkte, būtų taikomos šios papildomos priemonės:

8.1. visi jautrūs gyvūnai, esantys ūkyje, nedelsiant nužudomi vietoje. Nugaišę ar nužudyti gyvūnai turi būti sudeginami ar užkasami vietoje, jei įmanoma – sunaikinami gyvūnų lavonų utilizacijos įmonėse. Šie darbai turi būti atliekami tokiu būdu, kad sumažintų ligos išplitimo riziką iki minimumo;

8.2. bet kokios medžiagos ar atliekos (gyvūnų pašaras, šiukšlės, mėšlas ar srutos), kurias gali būti užkrėstos, turi būti sunaikintos ar atitinkamai apdorotos. Šis apdorojimas, atliekamas pagal valstybinio veterinarijos gydytojo nurodymus, turi užtikrinti bet kokio ligos sukėlėjo ir užkrato pernešėjų sunaikinimą;

8.3. atlikus veiksmus, išvardytus 8.1 ir 8.2 punktuose, galimai užkrėsti pastatai, kuriuose laikomi jautrūs gyvūnai, aplinka, naudojamas transportas ir įranga turi būti valomi ir dezinfekuojami, kaip nurodyta 33 ir 34 punktuose;

8.4. epizootinis tyrimas atliekamas pagal 15 ir 16 punktų reikalavimus.

9. Jei nugaišusių ar nužudytų gyvūnų lavonai užkasami, duobės turi būti pakankamai giles, kad mėšedžiai gyvūnai negalėtų iškasti gyvūnų lavonų ar atliekų, nurodytų 8.1 ar 8.2 punktuose, taip pat turi būti tinkamas gruntas, kad būtų išvengta paviršinio vandens ar bet kokio aplinkos užteršimo.

10. VMVT gali taikyti priemones, numatytas 8 punkte, ir kaimyniniams ūkiams, jeigu jų padėtis, išsidėstymas ar sąlytis su ūkiu, kuriame patvirtinta liga, leidžia įtarti galimą užsikrėtimą.

11. VMVT gali leisti apgyvendinti ūkyje gyvūnus po valstybinio veterinarijos gydytojo apžiūros, atlikus visus valymo ir dezinfekcijos darbus, numatytus 32 ir 33 punktuose.

12. Jeigu laisvėje gyvenantys gyvūnai yra užsikrėtę ar įtariami, kad užsikrėtę, VMVT turi užtikrinti, kad bus imtasi tinkamų priemonių ligai likviduoti. VMVT turi informuoti Europos Sąjungos Komisiją, kitas Europos Sąjungos šalis ir Nuolatinį veterinarijos komitetą apie priemones, kurių buvo imtasi.

13. Jei ūkyje yra du ar daugiau atskirų veiklos vienetų, VMVT gali netaikyti 8.1 punkto reikalavimų tuose veiklos vienetuose, kuriose laikomi sveiki gyvūnai. Tačiau valstybinis veterinarijos gydytojas turi užtikrinti, kad šių vienetų struktūra, apimtis ir ten atliekami darbai, susiję su gyvūnų laikymu, auginimu, personalas, darbo priemonės ir gyvūnų šėrimas yra visiškai atskiri ir nėra jokios galimybės ligos sukėlėjui plisti iš vieno veiklos vieneto į kitą.

14. 13 punkto reikalavimai gali būti taikomi tik valstybiniam veterinarijos gydytojui oficialaus tyrimo metu įvertinus, ar ūkio veiklos vienetė nustatyta viena iš ligų, nurodytų 52 punkte, ar ne.

15. Epizootinio tyrimo metu turi būti nustatytas:
 - 15.1. laikotarpis, kurį liga galėjo būti ūkyje iki jos nustatymo ar įtarimo;
 - 15.2. galimas ligos patekimo į ūkį, kitas laikymo vietas, kuriose laikomi jautrūs gyvūnai, galintys būti užsikrėtę ar kontaminuoti, kelias;
 - 15.3. asmenų, gyvūnų, skerdenos, transporto priemonių, įrangos ar medžiagų, galinčių pernešti ligos sukėlėją į tiriamą ūkį ar iš jo, judėjimas;
 - 15.4. ligos užkrato pernešėjų buvimas ir jų paplitimas.
16. VMVT įsteigtas užkrečiamųjų ligų kontrolės centras koordinuoja visas reikalingas priemones, kad liga būtų kuo greičiau likviduota ir atliktas epizootinis tyrimas.
17. Kai valstybinis veterinarijos gydytojas, remdamasis patvirtintais duomenimis, nustato arba mano, kad liga galėjo patekti iš kitų ūkių į ūkį, nurodytą 3–7 arba 8–11 punktuose, arba iš ūkio į kitus ūkius dėl asmenų, gyvūnų, transporto priemonių judėjimo ar kitu būdu, kiti ūkiai turi būti stebimi pagal 3–7 punktuose nurodytus reikalavimus; ši priežiūra negali būti atšaukta, kol ūkyje nepanaikintas ligos įtarimas.
18. Jei ūkyje taikomos 17 punkto nuostatos, VMVT turi taikyti priemones, nurodytas 3–7 punktuose, mažiausiai maksimalų inkubacijos laikotarpį, būdingą kiekvienai ligai, atsižvelgdama į galimą infekcijos pradžios laiką, nustatytą atlikus epizootinį tyrimą pagal 15 ir 16 punkto reikalavimus.
19. VMVT gali apriboti priemonių, nurodytų 17 ir 18 punktuose, taikymą ūkio dalyje ir ten laikomiems gyvūnams su sąlyga, kad ūkis arba ūkio veiklos vienetą, kuriame laikomi tik jautrūs gyvūnai, atitinka sąlygas, nurodytas 13 ir 14 punktuose.
20. Oficialiai patvirtinus vienos iš tiriamų ligų diagnozę, VMVT turi užtikrinti, kad apie užkrastą ūkį 3 km spinduliu būtų nustatyta apsaugos zona ir 10 km spinduliu stebėjimo zona. Zonos nustatomos atsižvelgiant į tiriamo ūkio geografinius, administracinius, ekologinius ir epizootinius faktorius ir ligos kontrolės sąlygas.
21. Kuomet zonos apima daugiau negu vienos šalies teritoriją, šalių kompetentingos institucijos bendradarbiauja nustatant 20 punkte nurodytas zonas.
22. VMVT gali nuspręsti pakeisti zonų ribas, numatytas 20 punkte, arba apribojimus, atsižvelgusi į:
 - 22.1. geografinę situaciją ir ekologinius faktorius;
 - 22.2. meteorologines sąlygas;
 - 22.3. užkrato pernešėjus, jų paplitimą ir tipą;
 - 22.4. epizootinių tyrimų, numatytų 15–16 punktuose, rezultatus;
 - 22.5. laboratorinių tyrimų rezultatus, taikytas kontrolės priemones.
23. VMVT turi užtikrinti, kad apsaugos zonoje būtų taikomos šios priemonės:
 - 23.1. visi zonoje esantys ūkiai, kuriuose laikomi jautrūs gyvūnai, turi būti identifikuoti;
 - 23.2. ūkiai, kuriose laikomi jautrūs gyvūnai, turi būti periodiškai tikrinami, gyvūnai tiriami kliniškai, jeigu būtina, imami mėginiai laboratoriniam tyrimui; tyrimo aktas turi būti saugomas teritorinėje VMVT; valstybinio veterinarijos gydytojo vizitų dažnumas turi būti proporcingas epizootijų pavojingumui ūkiuose;
 - 23.3. uždraustas jautrių gyvūnų judėjimas ir transportavimas valstybiniais ir privačiais keliais, išskyrus ūkio aptarnavimo kelius; VMVT gali leisti gyvūnų tranzitą keliu ar geležinkeliu neiškraunant gyvūnų arba be sustojimo;
 - 23.4. jautrūs gyvūnai turi likti ūkyje, kuriame jie laikomi, išskyrus tuos atvejus, kai jie transportuojami valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint į skerdyklą, esančią toje pačioje zonoje, priverstiniam skerdimui arba, jei toje zonoje nėra kontroliuojamos skerdyklos, į VMVT nurodytą skerdyklą stebėjimo zonoje; VMVT gali leisti vežti į skerdyklą tik tuomet, kai valstybinis veterinarijos gydytojas atliks visų jautrių gyvūnų apžiūrą ūkyje ir patvirtins, kad nė vienas gyvūnas nėra įtariamas, kad užsikrėtęs; teritorinė VMVT, atsakinga už skerdyklos priežiūrą, turi būti informuota apie ketinimą atvežti gyvūnus.
24. Apsaugos zonoje taikomos priemonės turi galioti mažiausiai maksimalų tiriamos ligos inkubacijos laikotarpį po to, kai gyvūnai ūkyje, kuriame buvo nustatyta liga, buvo likviduoti pagal

8–11 punktų reikalavimus ir valymo ir dezinfekcijos darbai buvo atlikti pagal 32 ir 33 punktų reikalavimus. Jei ligą perduoda vabzdžiai, VMVT gali nustatyti kitą taikomų priemonių trukmę ir sąlygas galimam saugiam gyvūnų įvežimui į ūkį. Apie priimtas priemones VMVT nedelsdama turi pranešti Europos Sąjungos Komisijai, Europos Sąjungos valstybėms ir Nuolatiniam veterinarijos komitetui. Pasibaigus nustatytam laikotarpiui, apsaugos zonoje taikomi stebėjimo zonos reikalavimai.

25. VMVT turi užtikrinti, kad stebėjimo zonoje būtų taikomos šios priemonės:

25.1. turi būti nustatyti visi ūkiai, kuriose laikomi jautrūs gyvūnai;

25.2. uždraustas jautrių gyvūnų judėjimas valstybiniais keliais, išskyrus gyvūnų varymą į ganyklas ar fermas; VMVT gali leisti atšaukti draudimą gyvūnų tranzitui keliu ar geležinkeliu neiškraunant gyvūnų arba be sustojimo;

25.3. jautrių gyvūnų transportavimas stebėjimo zonoje galimas tik leidus VMVT;

25.4. jautrūs gyvūnai po paskutinio užregistruoto ligos atvejo stebėjimo zonoje turi likti ne trumpiau kaip maksimalų ligos inkubacijos periodą. Vėliau gyvūnai gali būti išvežami iš šios zonos prižiūrint valstybiniam veterinarijos gydytojui tiesiai į VMVT nurodytą skerdyklą priverstinam skerdimui. VMVT gali leisti gyvūnus išvežti tik tuomet, kai valstybinis veterinarijos gydytojas atliks visų jautrių gyvūnų tyrimą ūkyje ir patvirtins, kad ūkyje nėra įtariamų, kad užsikrėtę, gyvūnų. Teritorinė VMVT, atsakinga už skerdyklos priežiūrą, turi būti informuota apie ketinimą atvežti gyvūnus priverstinam skerdimui.

26. Stebėjimo zonoje taikomos priemonės turi galioti mažiausiai maksimalų tiriamos ligos inkubacijos laikotarpį po to, kai gyvūnai, laikomi ūkyje, buvo likviduoti pagal 8–11 punktų reikalavimus ir valymo ir dezinfekcijos darbai buvo atlikti pagal 32 ir 33 punktų reikalavimus. Tačiau jei ligą perduoda vabzdžiai, VMVT gali nustatyti kitą taikomų priemonių trukmę ir sąlygas galimam saugiam gyvūnų įvežimui į ūkį. Apie priimtas priemones VMVT nedelsdama turi pranešti Europos Sąjungos Komisijai, Europos Sąjungos valstybėms ir Nuolatiniam veterinarijos komitetui.

27. Jeigu dėl naujų ligos protrūkių draudimai, nurodyti 23.4 ir 25.4 punktuose, taikomi ilgiau kaip 30 dienų ir atsiranda sunkumų gyvūnus laikyti ūkyje, VMVT, gavusi gyvūnų savininko ar laikytojo prašymą, gali leisti išvežti gyvūnus iš ūkio, esančio apsaugos ar stebėjimo zonoje, valstybiniam veterinarijos gydytojui patikrinus ūkį ir užtikrinus, kad:

27.1. kiekvienas gyvūnas buvo suženklintas į ausį ar identifikuotas kitais patvirtintais metodais;

27.2. visi ūkyje esantys gyvūnai buvo apžiūrėti;

27.3. gyvūnai, kuriuos ruošiamasi išvežti, apžiūrėti kliniškai ir gauti neigiami tyrimo rezultatai;

27.4. paskirties ūkis yra apsaugos arba stebėjimo zonoje.

28. Kad neišplistų ligos sukėlėjai, turi būti imtasi visų atsargumo priemonių, ypač po gyvūnų išvežimo valant ir dezinfekuojant transporto priemones.

29. VMVT imasi visų būtinų priemonių, kad apsaugos ir stebėjimo zonose dirbtų minimalus aptarnaujančio personalo, informuoto apie galiojančius apribojimus ir užtikrinančio visų būtinų priemonių tinkamą taikymą, skaičius.

30. Regionuose, kur epizootinė situacija yra ypač pavojinga, VMVT gali nurodyti taikyti papildomas priemones.

31. Nepažeidžiant bendrųjų nuostatų, kiekvienai atskirai ligai taikomos ir specialiosios kontrolės ir likvidavimo priemonės:

31.1. kiaulių vezikulinės ligos kovos ir likvidavimo priemonės, nurodytos 50–69 punktuose;

31.2. kiekvienai kitai 49 punkte išvardytai ligai kovos ir likvidavimo nurodymus nustato VMVT.

32. VMVT turi užtikrinti, kad:

32.1. naudojami dezinfekantai ir insekticidai ir jų koncentracijos būtų patvirtintos VMVT;

32.2. valymas, dezinfekcija ir dezinskcija būtų atliekami prižiūrint valstybiniam veterinarijos gydytojui, vadovaujantis jo pateiktomis instrukcijomis ir tokiu būdu, kad pašalintų bet kokią ligos sukėlėjo išplitimo ar išlikimo riziką;

32.3. baigus darbus, nurodytus 32.2 punkte, valstybinis veterinarijos gydytojas patikrins, ar numatyti darbai atlikti tinkamai ir nuo darbų atlikimo dienos praėjus ne mažiau kaip 21 dienai patvirtins, jog tiriama liga yra visiškai likviduota.

33. Užkrėstų ūkių valymo ir dezinfekcijos darbų tvarka nurodyta:

33.1. kiaulių vezikulinės ligos atveju 68 punkte;

33.2. kiekvienos kitos 49 punkte išvardytos ligos – atitinkamuose kiekvienai ligai kovos ir likvidavimo priemonėse, patvirtintose VMVT.

34. Lietuvos Respublikoje 49 punkte nurodytų ligų laboratorinius tyrimus atlieka Nacionalinė veterinarijos laboratorija (toliau – NVL), turinti įrangą ir kvalifikuotus specialistus, kurie gali, pasireiškus ligai, nustatyti viruso tipą, potipį ir jo variantą ir patvirtinti teritorinių VMVT laboratorijų gautus rezultatus.

35. NVL atsakinga už diagnostinių standartų, metodų ir reagentų tinkamą naudojimą.

36. NVL koordinuoja savo tyrimus su diagnostiniais standartais ir metodais, taikomais kitose šalyse ir kontrolinėse laboratorijose. Ji turi:

36.1. tiekti diagnostikumus kitoms šalies laboratorijoms;

36.2. kontroliuoti šalyje naudojamų diagnostikumų kokybę;

36.3. periodiškai atlikti lyginamuosius tyrimus;

36.4. laikyti Lietuvoje nustatytų ligų virusų mėginius;

36.5. patvirtinti VMVT laboratorijų tyrimo rezultatus.

37. Jeigu NVL nepajėgi diagnozuoti įtariamą ligą, nepaisydama 34 punkto reikalavimų VMVT gali naudotis kitų šalių kompetentingų laboratorijų paslaugomis.

38. NVL bendradarbiauja su atitinkamomis Europos Sąjungos kontrolinėmis laboratorijomis.

39. Europos Sąjungos kontrolinės laboratorijos 49 punkte išvardytoms ligoms nustatyti yra nurodytos atitinkamuose tų ligų kovos ir likvidavimo priemonių nurodymuose.

40. Vakcinacija nuo ligų, išvardytų 49 punkte, gali būti neatliekama, išskyrus atvejus, kai ji būtina ligos protrūkio atveju; tuomet:

40.1. vakcinacijos reikalingumą nustato ir leidimą vakcinacijai duoda VMVT;

40.2. šis sprendimas priimamas atsižvelgiant į:

40.2.1. atitinkamos gyvūnų rūšies koncentraciją ligos apimtoje zonoje,

40.2.2. kiekvienos naudojamos vakcinacijos savybes ir sudėtį,

40.2.3. vakcinų saugojimo, platinimo ir naudojimo priežiūrą,

40.2.4. gyvūnų, kurie gali ar privalo būti vakcinuojami, rūšis ir amžių,

40.2.5. vietovių, kuriose vakcinacija gali būti arba privalo būti atlikta, apimtį,

40.2.6. vakcinacijos trukmę.

41. Jei atliekamos 40 punkte numatytos priemonės, turi būti uždrausta:

41.1. jautrių gyvūnų vakcinacija ir revakcinacija ūkiuose, kurie nurodyti 3–7 punktuose;

41.2. hiperimuninio serumo injekcijos.

42. Vakcinuojami gyvūnai:

42.1. turi būti identifikuoti VMVT patvirtintu metodu aiškiais ir įskaitomais ženklais;

42.2. turi likti vakcinacijos zonoje, jeigu neišvežami į VMVT nurodytą skerdyklą skubiai paskersti; tokių gyvūnų judėjimas gali būti leidžiamas, jeigu valstybinis veterinarijos gydytojas apžiūrėjo visus jautrius gyvūnus ir patvirtino, kad nė vienas gyvūnas nėra įtariamas, kad užsikrėtęs.

43. Kai vakcinacija yra baigta, jautrius gyvūnus išvežti iš vakcinacijos zonos galima tik gavus VMVT leidimą.

44. VMVT turi reguliariai informuoti Europos Sąjungos Komisiją ir Nuolatinį veterinarijos komitetą apie vakcinavimą nuo tam tikrų ligų.

45. Nepaisydama 40 punkto, VMVT gali nuspręsti pradėti skubią gyvūnų vakcinaciją ir apie tai informuoti Europos Sąjungos Komisiją.

46. VMVT turi sudaryti ligos likvidavimo planą kiekvienai 49 punkte išvardytai ligai, nurodyti priemones, kurios būtų vykdomos, jei kiltų šių ligų protrūkis. Šiame plane turi būti numatyta reikiama įranga, personalas ir kitos priemonės ligos protrūkiui likviduoti.

47. Bendrieji ir specialieji reikalavimai, būtini sudarant ligų likvidavimo planus, yra išdėstyti V skyriuje.
48. Ligų likvidavimo planai pateikiami ES Komisijai.

III. LIGŲ, KURIOMS TAIKOMI REIKALAVIMAI, SĄRAŠAS

49. Ligų, kurioms taikomi Reikalavimai, sąrašas:

Liga	Maksimalus inkubacijos periodas, dienomis
Galvijų maras	21
Smulkių atrajotojų maras	21
Kiaulių vezikulinė liga	28
Mėlynojo liežuvio liga	40
Epizootinė hemoraginė elnių liga	40
Avių ir ožkų raupai	21
Vezikulinis stomatitas	21
Tešeno liga	21
Žvynelinė liga (galvijų mazgelinis dermatitas)	28
Rifto slėnio karštligė	30

IV. SPECIALIEJI KIAULIŲ VEZIKULINĖS LIGOS LIKVIDAVIMO REIKALAVIMAI

50. Be bendrųjų priemonių, išdėstytų Reikalavimuose, taikomos šio skyriaus nuostatos.
51. VMVT turi nustatyti medžiagos surinkimo diagnozei, diagnostinių tyrimų laboratorijose, antikūnų suradimo ir laboratorijose atliktų tyrimų rezultatų įvertinimo metodus.
52. Nenukrypstant nuo 3 punkto reikalavimų, liga turi būti patvirtinta:
- 52.1. ūkiuose, kuriuose kiaulių vezikulinės ligos virusas yra išskirtas iš kiaulių arba aplinkos;
- 52.2. ūkiuose, kuriuose yra serologiškai reagavusių kiaulių;
- 52.3. ūkiuose, kuriuose yra kiaulių su būdingais ligai klinikiniais požymiais arba jos serologiškai reagavo, jei yra tiesioginis epizootinis ryšys su patvirtintu ligos protrūkiu;
- 52.4. kitose bandose, kuriose buvo surasta serologiškai reagavusių kiaulių; šiuo atveju VMVT, prieš patvirtindama, kad sergama šia liga, pakartotinai 2 kartus tiria mėginius (2 kartą – po dvidešimt aštuonių dienų). 3–7 punktų nuostatos taikomos, kol bus baigti šie papildomi tyrimai. Jeigu antras tyrimas nepatvirtina šios ligos, o kiaulės serologiškai reaguoja, VMVT užtikrina, kad ištirtos kiaulės būtų nužudytos ir sunaikintos valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint arba paskerstos valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint nurodytoje skerdykloje.
53. VMVT turi užtikrinti, kad atvežtos į skerdyklą kiaulės būtų laikomos ir paskerstos atskirai nuo kitų kiaulių, o jų mėsa būtų skirta tik vidaus rinkai.
54. Kiaulių vezikulinės ligos laboratorinis tyrimas atliekamas NVL.
55. Jei NVL nepajėgi diagnozuoti šios ligos, kreipiamasi į ES kontrolinę laboratoriją:
Afrc Institute For Animal Health,
 (Gyvūnų sveikatos institutas),
 Pirbright Laboratory, Ash Road, Pirbright,
 Woking, Surrey, GU24 0NF,
 United Kingdom
 (Jungtinė Karalystė)
56. Apsaugos zonos dydis nurodytas 20–22 punktuose.

57. Kiaulių vezikulinės ligos atveju 23–24 punktuose numatytos priemonės apsaugos zonoje gali būti pakeičiamos šiomis priemonėmis:

57.1. nustatomi visi zonoje esantys ūkiai, kuriuose laikomos kiaulės;

57.2. periodiškai lankomasi ūkiuose, kuriuose laikomos kiaulės, ir atliekamas jų klinikinis tyrimas, prireikus paimami mėginiai laboratoriniams tyrimams atlikti; apsilankymai ir atlikti stebėjimai registruojami, šių apsilankymų dažnumas turi būti proporcingas epizootijos mastams ūkiuose, keliančiuose didžiausią pavojų;

57.3. uždraudžiama kiaules vežti visuomeniniais ar privačiais keliais, išskyrus ūkių aptarnavimo kelius; VMVT gali išimties tvarka leisti vežti kiaules tranzitu, keliu ar geležinkeliu be iškrovimo ar sustojimo;

57.4. išimtis gali būti suteikta skerdžiamo amžiaus kiaulėms, kurios atvežamos iš ūkių, esančių už apsaugos zonos ribų, į šioje zonoje esančią skerdyklą;

57.5. sunkvežimiai, kitos transporto priemonės ar įrengimai, kuriais buvo naudojamos apsaugos zonoje vežant kiaules ir kitus gyvūnus bei galimai užkrėstas medžiagas, tokias kaip pašarai, mėšlas ar srutos, negali išvykti iš apsaugos zonoje esančio ūkio, apsaugos zonos ar skerdyklos neišvalyti ir neišdezinjekuoti ir kol jų nepatikrino valstybinis veterinarijos gydytojas;

57.6. kiaulės negali būti išvežtos iš ūkio, kuriame neišbuvo dvidešimt vienos dienos po to, kai užkrėstame ūkyje buvo atliktas preliminarus valymas ir dezinfekcija, numatyti 32–33 punktuose; praėjus dvidešimt vienai dienai, gali būti duotas leidimas kiaules išvežti iš minėto ūkio:

57.6.1. tiesiai į VMVT paskirtą skerdyklą, esančią apsaugos ar stebėjimo zonoje, jei:

57.6.1.1. visos ūkyje esančios kiaulės buvo apžiūrėtos,

57.6.1.2. skersti vežamos kiaulės buvo kliniškai ištirtos,

57.6.1.3. kiekviena kiaulė buvo paženklinta žyme ausyje ar buvo identifikuota bet koku kitu patvirtintu metodu,

57.6.1.4. kiaulės vežamos transporto priemonėmis, kurias užplombavo valstybinis veterinarijos gydytojas,

57.6.1.5. atsakinga už skerdyklą teritorinė VMVT turi būti informuota apie ketinimą ten vežti kiaules,

57.6.1.6. atvežtos į skerdyklą kiaulės laikomos ir skerdžiamos atskirai nuo kitų kiaulių,

57.6.1.7. transporto priemonės ir įrengimai, kuriais buvo vežamos kiaulės, išvalomi ir išdezinjekuojami prieš išvykimą iš skerdyklos,

57.6.1.8. priešskerdiminės apžiūros ir poskerdiminio patikrinimo metu paskirtoje skerdykloje valstybinis veterinarijos gydytojas turi atsižvelgti į bet kokius kiaulių vezikulinės ligos požymius,

57.6.1.9. iš skerdžiamų kiaulių imami statistiniai kraujo mėginiai,

57.6.1.10. gavus teigiamą rezultatą, patvirtinantį kiaulių vezikulinę ligą, taikomos 67 punkte numatytos priemonės;

57.6.2. esant išskirtinėms aplinkybėms, į kitas patalpas, esančias apsaugos zonoje, jei:

57.6.2.1. visos ūkyje esančios kiaulės buvo patikrintos,

57.6.2.2. vežti skirtos kiaulės buvo kliniškai ištirtos ir nenustatyti ligos požymiai,

57.6.2.3. kiekviena kiaulė paženklinta žyme ausyje ar buvo identifikuota bet koku kitu patvirtintu metodu.

58. Šviežia mėsa, gauta iš kiaulių, nurodytų 57.6 punkte:

58.1. ne tiekama Europos Sąjungos rinkai ir tarptautinei prekybai ir turi būti paženklinta pagal Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui, gamybos, tiekimo į rinką ir importo reikalavimus, patvirtintus VMVT direktoriaus 2004 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. B1-918 „Dėl Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui, gamybos, tiekimo į rinką ir importo reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [161-5904](#));

58.2. gaunama, išpjauostoma, transportuojama ir laikoma atskirai nuo mėsos, skirtos Europos Sąjungos rinkai ar tarptautinei prekybai, ir naudojama tokiu būdu, kad būtų išvengta jos patekimo į mėsos produktus, skirtus Europos Sąjungos rinkai ar tarptautinei prekybai, nebent apdorojus, kaip nurodyta Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui, gamybos, tiekimo į rinką ir importo

reikalavimuose;

58.3. išimties tvarka VMVT gali leisti ženklinti šviežią mėsą, nurodytą 58 punkte, nacionaliniu sveikumo ženklu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2007 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. B1-373 „Dėl Nacionalinio atpažinimo žymens ir nacionalinio sveikumo ženklo naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [41-1566](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-421](#), 2007-04-23, Žin., 2007, Nr. 47-1848 (2007-04-28), i. k. 107110MISAK00B1-421

59. Apsaugos zonoje priemonės turi būti taikomos, kol:

59.1. vykdomos 32 ir 33 punktuose nurodytos priemonės;

59.2. visuose zonos ūkiuose atliekamas:

59.2.1. kiaulių klinikinis tyrimas, kuris parodo, kad jos neturi jokių kiaulių vezikulinės ligos požymių,

59.2.2. kiaulių statistinio mėginio serologinis tyrimas, kuriuo nustatomi kiaulių vezikulinės ligos antikūnai. Serologinio tyrimo programoje turi būti atsižvelgta į kiaulių vezikulinės ligos perdavimo bei kiaulių laikymo būdus.

60. Tyrimas ir mėginių paėmimas, numatyti 59.2.1 ir 59.2.2 punktuose, gali būti atliekami tik praėjus 28 dienoms nuo pirminio užkrėsto ūkio valymo ir dezinfekcijos.

61. Pasibaigus 59 punkte nurodytam laikotarpiui, apsaugos zonoje taikomi stebėjimo zonos reikalavimai; jeigu 57.6 punkte numatyti draudimai taikomi ilgiau nei 30 dienų dėl naujų ligos protrūkių ir dėl šios priežasties kyla problema dėl gyvūnų laikymo, gavusi pagrįstą savininko prašymą ir su sąlyga, kad valstybinis veterinarijos gydytojas patikrino faktus, VMVT gali leisti išvežti gyvūnus iš apsaugos zonoje esančios laikymo vietos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-421](#), 2007-04-23, Žin., 2007, Nr. 47-1848 (2007-04-28), i. k. 107110MISAK00B1-421

62. Stebėjimo zonos dydis nurodytas 20–22 punktuose.

63. Kiaulių vezikulinės ligos atveju priemonės stebėjimo zonoje, nurodytos 25 ir 26 punktuose, turi būti pakeistos šiomis priemonėmis:

63.1. nustatomi visi ūkiai, kuriuose laikomos kiaulės;

63.2. bet kokiam kitam kiaulių judėjimui, išskyrus tiesioginį jų vežimą iš stebėjimo zonoje esančio ūkio į skerdyklą, turi būti gautas leidimas; leidimas išduodamas, jei nė viena kiaulė per dvidešimt vieną dieną nebuvo įvežta į šį ūkį; kiaulių savininkas ar laikytojas privalo registruoti kiaulių judėjimą;

63.3. kiaulės gali būti išvežamos iš stebėjimo zonos gavus VMVT leidimą, jei:

63.3.1. visos ūkyje esančios kiaulės patikrintos 48 val. iki jų išvežimo ir joms nenustatyti vezikulinės kiaulių ligos požymiai,

63.3.2. buvo atliktas statistinis vežti skirtų kiaulių serologinis kiaulių vezikulinės ligos antikūnų tyrimas 14 dienų prieš kiaulių išvežimą; skersti skirtoms kiaulėms gali būti atliktas kraujo mėginių, paimtų VMVT nurodytoje skerdykloje, serologinis tyrimas; gavus teigiamus rezultatus, patvirtinančius kiaulių vezikulinę ligą, taikomos 67 punkte numatytos priemonės,

63.3.3. kiekviena kiaulė paženklinta žyme ausyje ar identifikuota bet koku kitu patvirtintu metodu,

63.3.4. po kiekvieno išvežimo sunkvežimiai ar kitos transporto priemonės bei įrengimai, naudoti kiaulėms vežti, yra išvalyti ir išdezinfekuoti;

63.4. sunkvežimiai, kitos transporto priemonės ir įrengimai, kurie buvo naudojami vežant kiaules ar kitus gyvūnus bei kitas galimai užkrėstas medžiagas ir kurie buvo naudoti stebėjimo zonoje, iš šios zonos gali išvykti tik juos išvalius ir išdezinfekavus pagal VMVT reikalavimus.

64. Stebėjimo zonos dydis gali būti keičiamas pagal 22 punkto nuostatas, priemonės turi būti taikomos, kol:

64.1. vykdomos 32 ir 33 punktuose numatytos priemonės;

64.2. vykdomos visos šioje zonoje būtinos priemonės.

65. Nustačius kiaulių vezikulinę ligą ūkyje turi būti taikomos šios papildomos priemonės:

65.1. kai kiaulių vezikulinė liga oficialiai patvirtinama, VMVT turi užtikrinti, kad be 4 ir 8–11 punktų reikalavimų kiaulių mėsa, gauta paskerdus kiaules tuo metu, kai ūkyje atsirado ligos užkratas ir buvo pradėtos įgyvendinti oficialios priemonės, būtų surasta ir sunaikinta valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint tokiu būdu, kad būtų išvengta kiaulių vezikulinės ligos viruso išplitimo rizikos;

65.2. kai valstybinis veterinarijos gydytojas įtaria, kad kiaulės ūkyje galėjo užsikrėsti dėl asmenų, gyvūnų ir transporto priemonių judėjimo arba kitokiu būdu, taikomi judėjimo apribojimai, numatyti 17–19 punktuose, iki to laiko, kol ūkyje atliekamas:

65.2.1. kiaulių klinikinis tyrimas ir gaunami neigiami tyrimo rezultatai,

65.2.2. kiaulių statistinio mėginio serologinis tyrimas, remiantis 59.2.2 punktu.

66. Tyrimai, nurodyti 65.2.1 ir 65.2.2 punktuose, turi būti pakartotinai atliekami praėjus dvidešimt aštuonioms dienoms po ūkio patalpų galimo užkrėtimo dėl asmenų, gyvūnų, transporto priemonių judėjimo arba kitu būdu.

67. Kai kiaulių vezikulinė liga patvirtinama skerdykloje, VMVT turi užtikrinti, kad:

67.1. nedelsiant būtų paskerstos visos skerdykloje esančios kiaulės;

67.2. infekuotų ar užkrėstų kiaulių skerdena ir atliekos būtų sunaikintos valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint tokiu būdu, kad būtų išvengta kiaulių vezikulinės ligos viruso išplitimo rizikos;

67.3. pastatų ir įrengimų, tarp jų ir transporto priemonių, valymas ir dezinfekcija būtų atlikti prižiūrint valstybiniam veterinarijos gydytojui pagal VMVT instrukcijas;

67.4. epizootinis tyrimas atliekamas pagal 15 punkto reikalavimus;

67.5. kiaulės neskerdžiamos mažiausiai 24 val. po patalpų valymo ir dezinfekcijos pagal 67.3 punkto reikalavimus.

68. Be 32 ir 33 punktuose numatytų reikalavimų ūkiuose turi būti taikomos šios priemonės:

68.1. pirminis valymas ir dezinfekcija:

68.1.1. kai tik kiaulių skerdenos išvežamos sunaikinti, patalpos, kuriose buvo laikomos kiaulės, ir bet kuri kita patalpų dalis, užkrėsta skerdimo metu, privalo būti išpurkšta pagal 32 ir 33 punkto reikalavimus patvirtintu dezinfekantu, kurio koncentracija sunaikina kiaulių vezikulinės ligos virusą,

68.1.2. dezinfekanto ekspozicijos laikas patalpų paviršiuje turi būti ne trumpesnis kaip 24 valandos,

68.1.3. visos skerdimo atliekos ir skerdimo metu išlietas kraujas turi būti surinktas ir sunaikintas kartu su skerdenomis (skerdimas visada turi būti atliekamas ant nelaidaus skysčiui paviršiaus);

68.2. tolesnis valymas ir dezinfekcija:

68.2.1. visas mėšlas, pakratai, užkrėsti pašarai ir kitos medžiagos turi būti išvežti iš pastatų, sukrauti į krūvas ir apipurkšti patvirtintu dezinfekantu; srutos turi būti apdorotos taip, kad būtų sunaikintas virusas,

68.2.2. visi mobilūs reikmenys turi būti išvežti iš pastatų ir atskirai išvalyti bei išdezinfekuoti,

68.2.3. riebalai ir kiti nešvarumai turi būti nuplauti riebalus šalinančiais tirpalais, po to vandens srove su spaudimu,

68.2.4. hermetizuotos patalpos turi būti dezinfekuojamos fumigantais,

68.2.5. nedelsiant atliekamas pažeistų grindų, sienų ir kitų pastato dalių remontas,

68.2.6. patalpos, kuriose nėra degių medžiagų, gali būti apdegintos liepsnosvaidžiu,

68.2.7. visi paviršiai turi būti nupurkšti šarminiu dezinfekantu, kurio pH didesnis nei 12,5, arba bet kuriuo kitu leistinu dezinfekantu, kuris turi būti nuplautas vandeniu praėjus 48 valandoms po dezinfekcijos;

68.3. baigiamasis valymas ir dezinfekcija:

68.3.1. apdorojimas naudojant liepsnosvaidį ar šarminę dezinfekcinę medžiagą, kaip numatyta 68.2.6 ir 68.2.7 punktuose, turi būti pakartotas po 14 dienų.

69. Naujam kiaulių įvežimui į užkrėstus ūkius be priemonių, numatytų 11 punkte, turi būti taikomos šios priemonės:

69.1. kiaules įvežti į ūkį galima praėjus keturioms savaitėms po baigiamojo valymo ir dezinfekcijos;

69.2. įvežant kiaules į ūkį turi būti atsižvelgta į anksčiau ūkyje praktikuotą jų auginimo tipą ir į vieną iš šių procedūrų:

69.2.1. ūkiuose, kuriuose kiaulės laikomos lauke, ūkio užpildymas kiaulėmis turi prasidėti nuo riboto skaičiaus kontrolinių paršelių, kuriems nebuvo nustatyti kiaulių vezikulinės ligos viruso antikūnai, įvežimo; kontroliniai paršeliai paskirstomi visame užkrėstame ūkyje pagal VMVT reikalavimus, o praėjus 28 dienoms nuo jų perkėlimo į ūkį atliekamas klinikinis bei serologinis mėginių tyrimas; jei nė vienam kontroliniam paršeliui nenustatoma kiaulių vezikulinės ligos klinikinių požymių ir šios ligos viruso antikūnų, ūkis gali būti užpildomas kiaulėmis,

69.2.2. esant kitiems kiaulių auginimo būdams, ūkis užpildomas kiaulėmis pagal 69.2.1 punkto reikalavimus arba iš karto užpildomas kiaulėmis su sąlyga, kad:

69.2.2.1. visos kiaulės, atvežamos per 8 dienas iš ūkių, esančių už apsaugos ir stebėjimo zonų, serologiškai nereaguoja,

69.2.2.2. nė viena kiaulė negali būti išvežta iš ūkio 60 dienų nuo paskutinės kiaulės įvežimo dienos,

69.2.2.3. nauja banda tirama kliniškai bei serologiškai pagal VMVT patvirtintus reikalavimus; šie tyrimai atliekami ne anksčiau kaip praėjus 28 dienoms nuo paskutinės kiaulės įvežimo į ūkį dienos.

V. BENDRIEJI IR SPECIALIEJI REIKALAVIMAI SUDARANT LIGŲ LIKVIDAVIMO PLANUS

70. Ligų likvidavimo planuose turi būti:

70.1. nurodytas užkrečiamųjų ligų kontrolės centras, kuris koordinuotų visas kontrolės priemones Lietuvoje;

70.2. nurodytas regioninių užkrečiamųjų ligų kontrolės centrų sąrašas;

70.3. pateikta smulki informacija apie personalą, atsakingą už kontrolės priemonių vykdymą, jų kvalifikaciją ir pareigas;

70.4. nurodyta, kaip kiekvienas regioninis užkrečiamųjų ligų kontrolės centras galės greitai susisiekti su asmenimis ar organizacijomis, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaus likviduojant ligas;

70.5. nurodyta būtina įranga, inventorius ir medžiagos ligos kontrolės priemonėms vykdyti;

70.6. patvirtintos veiksmų tikslios instrukcijos, kurių reikia imtis įtarus ar nustačius ligą ar užkrėtimą, įskaitant priemones gyvūnų lavonams naikinti.

71. Būtina sudaryti mokymo programas, kad būtų galima palaikyti ir vystyti praktinio ir administracinio darbo įgūdžius.

72. VMVT laboratorijos privalo turėti galimybes patologiniam anatomiciniam tyrimui, reikalingas priemones atlikti serologinius, histologinius ir kt. tyrimus ir pakankamai įgūdžių greitai nustatyti diagnozę. Būtina turėti priemonių greitam mėginių pristatymui.

73. Turi būti sudarytos teisinės sąlygos ligos likvidavimo priemonėms įgyvendinti.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-421](#), 2007-04-23, Žin., 2007, Nr. 47-1848 (2007-04-28), i. k. 107110MISAK00B1-421

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. birželio 24 d. įsakymo Nr. 284 "Dėl Bendrųjų gyvūnų tam tikrų ligų ir specifinių kiaulių vezikulinės ligos kontrolės reikalavimų patvirtinimo" pakeitimo

